

Kufel rezerwisty z niemieckiego okrętu „Mainz”

NUMER INWENTARZA:

CMM/HŻ/3258

TYTUŁ:

Kufel rezerwisty z niemieckiego okrętu „Mainz”

AUTOR:

nieznane

CZAS POWSTANIA:

1. połowa XX wieku

TYP OBIEKTU:

naczynie

RODZAJ:

historia/ etnografia

WYSOKOŚĆ:

355 mm

WYSOKOŚĆ:

218 mm bez pokrywy

ŚREDNICA:

80 mm wylewu

ŚREDNICA:

116 mm dna

WŁAŚCICIEL:

Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

MIEJSCE POWSTANIA:

Niemcy (Cesarstwo Niemieckie)

MIEJSCE POZYSKANIA:

Polska

MATERIAŁ:

fajans

TECHNIKA:

przemysł

DZIAŁ:

Historii Żeglugi i Handlu Morskiego

LOKALIZACJA:

Spichlerze na Ołowiance w Gdańsku, wystawa

OPIS:

Naczynie o pojemności 1 litra, w kształcie cylindra. Ucho taśmowe, z reliefowym wyobrażeniem marynarza w czapce z powiewającą

wstążką otokową. Nakrywa cynowa w kształcie odwróconego kielicha, zwieńczona całopostaciową figurką marynarza, z uchwytem w formie orła, ze scenami z działañ marynarki wojennej (umocnienia nadbrzeżne, działa oddające strzały w kierunku okrętów oraz napis: Deutschlands Flotte im Feuer). Korpus podzielony na trzy pola zdobnicze. U góry pole, w którym znajduje się napis: Bruder stoss die Krüge an. Es lebe der Kasernemann!, ujęte w pierścienie w postaci brązowych i złotych półwałków. Pole środkowe jest wypełnione wielobarwną dekoracją, częściowo wykonaną w reliefie. Na czole korpusu szara sylwetka okrętu sunącego po falach oraz podpis: S.M.S. „Mainz”, pod spodem widnieje kompozycja złożona z: kotwicy, dwóch wioseł, lufy działa, dwóch pocisków, bębna, otoczona z jednej strony liśćmi dębu, z drugiej liśćmi laurowymi. Po bokach umieszczono sylwetki marynarzy: jeden trzyma karabin, obok powiewa bandera niemieckiej marynarki wojennej, drugi trzyma w podniesionej ręce czapkę marynarską. W tym samym polu, po obu stronach ucha dwie sceny. Jedna z nich przedstawia sylwetki trzech marynarzy przy pracy w maszynowni okrętu, pod spodem napisy: O wie ist dem zu Muth/ Der die letzte Wache tut/ So manche Schaufel Kohle/ Haben wir dem Dampf geweiht, Der Dampf ist uns entslohert, So entsieht auch unsere Zeit. Druga scena przedstawia sylwetki czterech okrętów, rzucających snop światła, z dymiącymi kominami oraz dwie mniejsze jednostki, pod spodem napis: Zur Erinnerung an meine Dienstzeit an Bord SMS Mainz. Środkowe pole oddzielone od dolnego takim samym systemem pierścieni jak powyżej. W trzecim, dolnym polu zdobniczym znajduje się pięć medalionów. W pierwszym z nich widnieje sylwetka marynarza oraz panny z parasolką, a także towarzyszący scenie napis: So ist der Dienstschoön, w drugim sylwetki dwóch siedzących marynarzy z uniesionymi w toaście kufłami oraz barmanka przy beczce, pod spodem napis: Hochlebe der Reserveman. W trzecim medalionie przedstawiony jest marynarz siedzący na grzbiecie kozła, obok druga bliżej niezidentyfikowana postać i napis: Bock reiss aus. W czwartym medalionie dwaj marynarze trzymający się za ramiona, scenie towarzyszy napis: Jetzt ist unsere Dienstzeit aus, w piątym medalionie widnieją postaci marynarza oraz matki witającej w progu swego syna, pod spodem następujący napis: Mutter mach die Thur offen. Dno kufła lekko wklęsłe. Na samym dole napis: reservist Dümcke. Pod uchem kufła umieszczono w dwóch kolumnach następujące nazwiska: D ü m c k e, Falsehr, Gerhardt, Kutlenski, Morawski, Plauert, Ritter, Stein, Strzelecki, Schaarwachter, Thouet, Villers II, Waschkut, Westphal, Zins, Ewert / Gross, Heisig, Kopp, Kintz, Puch, Noschet, Schulz, Schneider, Walter, Schroder, Villerst, Wenzel, Waltmann, Wonwode, Gotze. W dziewiętnastowiecznej armii niemieckiej upowszechnił się obyczaj upamiętnienia zakończenia służby wieloma rodzajami pamiątek. Należały do nich chusty, kufle i in., szczególnie popularne na przełomie XIX i XX w. Mogły być wykonane jednorazowo dla części kompanii, jak też na zamówienie dla poszczególnych marynarzy. Powyższy kufel należał do rezerwisty Dümckego, który służył na lekkim krążowniku „Mainz”, zbudowanym w 1909 roku w stoczni Vulkan w Szczecinie. Wśród nazwisk niemieckich rezerwistów widnieją nazwiska o polskim brzmieniu. Polskie nazwiska świadczą o tym, że załogi okrętów niemieckiej marynarki wojennej składały się także z rekrutów polskiego pochodzenia. Polacy – chcąc nie chcąc – w czasach zaborów służyli w obcych formacjach wojskowych. Mimo iż służba w wojsku była przymusowa, pamiątkowe kufle marynarze, tak jak i żołnierze innych formacji, przechowywali często niczym drogocenne skarby, ponieważ wiązały się one z ważnym etapem ich życia.

BIBLIOGRAFIA:

Wróblewska, E., 2005, Pamiątki rezerwistów niemieckiej marynarki wojennej z początku XX wieku. W: Paner, A.; Kłonczyński, A., Kowalski, K., M., (red.), Hortus Imaginum. Studia historyczne dedykowane pamięci profesora Stanisława Mielczarskiego, Gdańsk, s. 263–276.

CKWS
CENTRUM KONSERWACJI
WRAKÓW STATKÓW

NARODOWE
MUZEUM
MORSKIE
w Gdańsku

WIRTUALNE
MUZEUM
MORSKIE

Copyright © 2016 Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku. Niektóre prawa zastrzeżone

Projekt Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie – budowa infrastruktury kultury Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

WSPARCIE UDZIELONE Z FUNDUSZY NORWESKICH I FUNDUSZY EOG, POCHODZĄCYCH Z ISLANDII, LIECHTENSTEINU I NORWEGII, ORAZ ŚRODKÓW KRAJOWYCH.

[POLITYKA PRYWATNOŚCI](#)